

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000751859

Datum

11 december

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)

0

Aan Minister van BZK
Van Directie Bouwen en Energie

nota

Nota naar aanleiding van het Verslag - Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

Aanleiding

Tijdens het commissiedebat Klimaatakkoord Gebouwde omgeving (d.d. 5 oktober 2023) heeft u de Tweede Kamer toegezegd de beantwoording van het schriftelijke verslag van het wetsvoorstel Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) voor het einde van het jaar toe te sturen. Bijgaand treft u de Nota n.a.v. het verslag (NnavV) aan.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de NnavV naar de Kamer te versturen voor het reces, zoals ook besproken tijdens de staf van 11 december j.l.

Kern

- Op 20 september is het schriftelijk verslag bij de Wgiw door de Tweede Kamer vastgesteld. Er zijn 115 vragen gesteld bij het voorstel. De PVV, CDA, BBB, VVD, D66, SP, D66, SGP en de ChristenUnie hebben gereageerd.
- In de beantwoording in de nota naar aanleiding van het verslag is in de inleiding de context van het wetsvoorstel nader geduid. De energietransitie in de gebouwde omgeving heeft tot doel klimaatdoelstellingen te halen, de geopolitieke afhankelijkheid van fossiele energie te beperken en huishoudens en bedrijven beter te beschermen tegen sterk schommelende en tevens stijgende energieprijzen. Om deze doelen te bereiken is naast een inzet op een individueel spoor (warmtepompen, isolatie) ook de inzet op een collectief spoor noodzakelijk. Collectieve warmtevoorziening via bijvoorbeeld warmtenetten voor (een deel van de gebouwde omgeving) zullen ertoe leiden dat de betaalbaarheid van de energievoorziening op langere termijn voor de gebruikers is geborgd. De afhankelijkheid van fossiele brandstoffen wordt daarmee immers verminderd en de kosten voor de instandhouding van dubbele (dure) infrastructuur worden voorkomen.
- Uiteraard dient daarbij een zorgvuldige afweging gemaakt te worden waarbij de kosten voor de eindgebruikers nu en in de toekomst een belangrijke rol spelen. In het wetsvoorstel is deze belangenafweging bij de gemeente belegd omdat zij bij uitstek in staat zijn deze afweging te maken waarbij rekening gehouden kan worden met de lokale omstandigheden. Er wordt in de NnavV toegelicht hoe deze belangenafweging wordt gewaarborgd binnen de bestaande wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht), aanpalende (beleids)instrumenten en in de onderliggende AMvB, waarom die afweging binnen het stelsel van de Ow aan gemeenten is

en waarom de gemeente deze afweging op lokaal niveau ook het beste kan maken. Indien gemeenten de betaalbaarheid onvoldoende waarborgen, kan er in beroep worden gegaan tegen het inzetten van de aanwijsbevoegdheid.

Onze referentie

2023-0000751859

Datum

- Er zijn over de volle breedte van het wetsvoorstel vragen gesteld, waarbij het zwaartepunt ligt op de waarborgen bij het inzetten van de aanwijsbevoegdheid, specifiek over de betaalbaarheid en afdwingbaarheid van de maatregelen.
- Zo hebben PVV en VVD gevraagd of gemeenten de bevoegdheid verplicht in moeten zetten. Hierbij is in lijn met het nader rapport¹ bij het voorstel aangegeven dat het een bevoegdheid voor gemeenten is en geen verplichting om daadwerkelijk wijken aan te wijzen en dat de gemeenten – inclusief de gemeenteraad – uiteindelijk de beslissing maken of zij de wijk kunnen aanwijzen met inachtneming van de waarborgen die daarbij horen. De ChristenUnie heeft gevraagd of het niet een verplichtend karakter zou moeten hebben met inachtneming van de doelen en waarom dit het zorgvuldige proces bij gemeenten zou doorkruisen. De PVV en het CDA hebben ook vragen gesteld over de doelstelling(en) en of we op koers liggen om deze te kunnen bereiken.
- In relatie tot de afdwingbaarheid zijn er ook vragen gesteld over de keuzevrijheid die men heeft in een aangewezen wijk en hoe dit (juridisch) werkt (paragraaf 2.4.4 door PVV, BBB en CU). In het verlengde hiervan hebben de VVD, PVV en BBB vragen gesteld over het eigendomsrecht.
- Daarnaast zijn er vrijwel door alle partijen vragen gesteld over de betaalbaarheid van de maatregelen. Dit loopt uiteen van het maken van kostenberekeningen, de kosten van het in standhouden van het aardgasnet, de energierekening, tot de verkoopwaarde en gestegen woningwaarde. Er wordt in de NnavV uitgelegd hoe betaalbaarheid wordt gewaarborgd door bestaande wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht), aanpalende (beleids)instrumenten en in de onderliggende AMvB, waarom die afweging binnen het stelsel van de Ow aan gemeenten is en waarom de gemeente deze afweging op lokaal niveau ook het beste kan maken. Indien gemeenten de betaalbaarheid onvoldoende waarborgen, kan er in beroep worden gegaan tegen het inzetten van de aanwijsbevoegdheid.
- Er zijn ook verschillende vragen gesteld die meer juridisch van aard zijn, o.a. waarom gekozen is de aanwijsbevoegdheid in te bedden in de Ow en daarvoor de Gaswet te wijzigen (VVD), waarom bepaalde dingen niet op wetsniveau maar op AMvB-niveau worden geregeld (SGP), hoe het proces van de AMvB eruit ziet (SP, SGP en CU), het overgangsrecht (D66), regels met betrekking tot het warmteprogramma (D66 en CU) en de samenloop met het wetsontwerp Wet collectieve warmte (D66, SP, CU en SGP),
- In de nota n.a.v. het verslag wordt de inhoud van het wetsvoorstel en de AMvB nog eens goed toegelicht. Dit biedt de nieuwe Kamerleden meer inzicht in de reikwijdte van de voorgestelde maatregelen en de bijdrage daarvan aan de energietransitie. De nieuwe Kamer zal mogelijk aanvullende/nieuwe vragen stellen. Aan de Kamerleden kan ook een technische briefing worden aangeboden.
- De NnavV wordt mede namens de minister voor K&E verstuurd.

¹ Kamerstukken II 2022/23, 36387, nr. 4.

Toelichting

Onze referentie
2023-0000751859

Datum

Politieke context

De PVV maakt zich zorgen over de betaalbaarheid van de wijkaanpak. Ook andere partijen vinden in meer of mindere mate dat de betaalbaarheid onvoldoende (wettelijk) geborgd is of stellen hier vragen over. De VVD en BBB hebben o.a. gevraagd om berekeningen van de kosten en of het geschetste beeld wel aansluit bij de praktijk. De vragen van het CDA, SGP en ChristenUnie hebben een meer juridische inslag, bijvoorbeeld waarom gekozen is om betaalbaarheid niet op wetsniveau vast te leggen, hoe betaalbaarheid juridisch wordt vormgegeven en op welke manier wordt geborgd dat onvoorziene kosten niet bij huishoudens neerslaan. Het CDA en de ChristenUnie vragen aan de andere kant of het voor het beperken van de kosten bij de energietransitie niet beter zou zijn als het wetsvoorstel minder vrijblijvend zou zijn (vrijblijvende karakter van de bevoegdheid voor gemeenten en het beperken van de keuzevrijheid bij de zogenoemde opt-out). De BBB en VVD zijn daarbij terughoudend over een mogelijke inbreuk op het eigendomsrecht. Daarnaast zijn er nog verschillende losse vragen gesteld over o.a. de uitvoeringscapaciteit, doenvermogen, normering hybride, huurregelgeving, nadeelcompensatie en het wetsontwerp Wet collectieve warmte (Wcw).

Krachtenveld

De NnavV is gedeeld en besproken met de VNG in verband met de gevolgen voor de uitvoering. Hun opmerkingen zijn hierin verwerkt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

[Redacted]

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.